

MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY (MAS) V ČESKÉ REPUBLICĚ – PŘÍKLAD JIHMORAVSKÉHO KRAJE

Pavel Fišer

Článek podává základní informaci o podmínkách fungování místních akčních skupin (MAS) a jejich stručnou historii v České republice. Podrobně zmiňuje jejich vazbu na iniciativu Společenství LEADER a pozitivně hodnotí jejich roli při rozvoji území. Dále přináší přehled MAS v Jihomoravském kraji, informuje o jejich činnosti a spolupráci s krajem.

Základní informace o podmínkách fungování MAS v České republice a jejich stručná historie

Místní akční skupiny (dále jen MAS) jsou založeny na principu partnerství postaveného na spolupráci municipálního, neziskového a soukromého sektoru na mikroregionální úrovni. Na jejich fyzickém složení se podílejí aktivní zástupci obcí, neziskových organizací, podnikatelských subjektů a veřejnosti. Název vznikl překladem z anglického „Local Action Group“ – zkráceně „LAG“. Zastoupení v rozhodovacích orgánech musí v nadpoloviční většině tvořit zástupci neziskového a soukromého sektoru. Právní forma postavení je nejčastěji jako obecně prospěšná společnost nebo občanské sdružení registrované Ministerstvem vnitra ČR. Území je propojené katastry jednotlivých obcí a tvoří jednotný celek. Orientační počet obyvatel v celém území by měl být v rozmezí mezi 10 až 100 tis. obyvateli. Součástí seskupení nesmí být město nad 25 tis. obyvatel, území MAS se nesmějí překrývat, tedy každá obec může být pouze členem jedné MAS. Základem pro vlastní činnost MAS je vypracovaná a schválená strategie rozvoje MAS, kterou schválí všichni její členové. Pro zajištění životaschopnosti MAS slouží vytvořené administrativní zázemí, které je personálně tvořeno alespoň manažerem a administrativním pracovníkem. Na základě strategie rozvoje se jednotlivé MAS ucházejí o finanční prostředky z iniciativy Společenství LEADER. V případě, že jsou úspěšné a získají dotace, poté vyhlásí výzvu k předkládání projektových záměrů ve své územní

působnosti a vyberou ty, které doporučí k finanční podpoře. Rozhodování o výběru samotných projektů zůstává na základě principu subsidiarity přímo v jednotlivých MAS.

Cílem iniciativy LEADER je podporovat obyvatele venkovských oblastí, aby se vzájemnou spoluprací realizovanou na bázi partnerství vypořádali s novými problémy, kterým čelí venkovské oblasti v souvislosti se změnami v zemědělství v důsledku reforem Společné zemědělské politiky, s rostoucími nároky spotřebitelů na kvalitu zboží, s rostoucím povědomím o problematice životního prostředí a s rychlým šířením a využíváním nových technologií. Iniciativa LEADER přivádí představitele venkovských oblastí k zamyšlení nad dlouhodobým potenciálem svých oblastí a současně podporuje zavádění nových integrovaných, kvalitních a originálních strategií rozvoje MAS pro udržitelný rozvoj území.

Pokud půjdeme do historie, tak základ pro vznik MAS na evropském kontinentu byl vytvořen iniciativou Evropské unie v roce 1991. První zkušenosti v České republice se pak sbíraly v roce 1999 na prvním setkání českých zástupců s partnery z jiných evropských zemí na téma LEADER. V roce 2001 vyšla pro všeobecnou informovanost o iniciativě LEADER publikace. Teprve v roce 2002 vznikají na území České republiky první MAS, které iniciují v následujícím roce pracovní setkání v regionech a celostátní konferenci v Praze. Poté následuje evropská konference k SAPARDu v Pardubicích. V roce 2004 je zahájen národní program LEADER ČR a Ministerstvo zemědělství začíná pravidelně komu-

nikovat se zástupci MAS. Zlomovým se stává rok 2005, kdy se stává iniciativa LEADER+ součástí Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“, dochází k profesionalizaci manažerů pro venkov, zakládá se Národní observatoř venkova, o.p.s. (dále jen „NOV“), vznikají webové stránky www.leader-plus.cz, vzniká národní síť pro venkov s MAS jako hlavními aktéry a začíná vyjednávání o budoucí podobě Programu rozvoje venkova pro období 2007–2013 (dále jen „PRV“). Rokem 2006 se výrazně rozvíjí Národní síť MAS a počet MAS narůstá na celkový počet 123. V následujícím roce se za aktivní účasti NOV připravují pravidla pro 4. prioritní osu PRV.

MAS v Jihomoravském kraji

Zahájení činnosti MAS na území Jihomoravského kraje spadá do podzimu 2002, kdy začala působit na okrese Hodonín první MAS Kyjovské Slovácko v pohybu. V současné době v kraji působí celkem 13 MAS (viz tab. 1), které jsou na různém stupni rozvoje spolupráce. Každá z MAS působí na různém stupni rozvinutosti a zkušenosti z dosavadní práce, přičemž některé z nich se např. potýkají s malou otevřeností vůči místním aktérům, s nízkou úrovní vnitřní demokracie nebo s předstíráním skutečného partnerství. Celkový počet členských obcí MAS činí 406 (60,3 % obcí Jihomoravského kraje), s rozlohou 4 082 km² (56,7 % území Jihomoravského kraje) pokrývají rozhodující část venkovského prostoru Jihomoravského kraje a vedle municipalit a mikroregionů jsou třetím významným činitelem roz-

Pořadí MAS	Název MAS	Počet obcí v MAS	Rozloha MAS v km ²	Počet obyvatel	Hustota obyvatel na km ²	Sídlo MAS	Působnost MAS v okrese
1.	Kyjovské Slovácko v pohybu	43	483	60 071	124,4	Kyjov	Hodonín
2.	MAS Boskovicko PLUS	51	333	32 048	96,2	Boskovice	Blansko
3.	MAS Dolní Morava	20	319	36 469	114,3	Lanžhot	Břeclav/Hodonín
4.	MAS Mikulovsko o.p.s.	18	271	20 387	75,3	Mikulov	Břeclav
5.	MAS Moravský kras	53	512	40 845	79,8	Sloup v Moravském krasu	Blansko/Vyškov/Brno-venkov
6.	MAS Partnerství venkova	24	188	17 785	94,6	Víska u Letovic	Blansko
7.	MAS Znojemské vinařství	42	497	32 602	65,6	Hnanice u Znojma	Znojmo
8.	OS MAS Za humnami	34	260	31 875	122,6	Viničné Šumice	Vyškov/Brno-venkov
9.	Strážnicko MAS	10	131	13 599	103,8	Strážnice	Hodonín
10.	Místní akční skupina Společná cesta	24	187	11 153	59,6	Hostěnice-Zvonovice	Vyškov
11.	Mikroregion Hustopečsko	29	371	36 015	97,1	Hustopeče	Břeclav
12.	Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko	46	431	21 381	49,6	Moravský Krumlov	Znojmo
13.	Ivanovická brána	12	99	12 265	123,9	Ivanovice na Hané	Vyškov
Celkem	13 MAS	406	4082	366 495	99,8	-	-

Zdroj: Statistika 2007, vlastní výpočty

Tab. 1: Místní akční skupiny v Jihomoravském kraji

voje v území působnosti. V roce 2006 podpořil kraj činnost MAS dotačním programem pro zpracování místních rozvojových strategií MAS, s cílem umožnit MAS ucházet se o příspěvky z operačního programu (Program rozvoje venkova) metodou LEADER. V roce 2007 byla formou přímých dotací podpořena samotná činnost všech MAS. Na svou činnost mohou kromě finančních zdrojů z PRV (LEADER) a rozpočtových prostředků kraje využívat také další dosažitelné finanční zdroje podobně jako tomu je již nyní formou projektů z operačních programů jako je např. Regionální operační program NUTS 2 Jihový-

chod, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Operační program Životní prostředí a operační programy přeshraniční spolupráce (Slovensko, Rakousko). K hlavním činnostem MAS patří zejména implementace rozvojových strategií v územní působnosti MAS (forma poskytování dotací na rozvojové projekty), konzultačně-poradensko-vzdělávací aktivity a služby včetně osvěty pro podnikatelské (zemědělské) subjekty, municipality, neziskový sektor a veřejnost, příprava projektů pro čerpání finančních prostředků z operačních programů, poskyto-

vání příkladů dobré praxe ze zemí EU i vlastních a začlenění metody LEADER do programových dokumentů zaměřených jak na rozvoj venkova, tak ostatních.

V současné době jsou MAS vnímány Jihomoravským krajem jako partneři rozvoje území s rozhodovací pravomocí a kraj má možnost je v budoucnu podporovat v konkrétních projektech jako partner.

*Ing. Bc. Pavel Fišer
Odbor regionálního rozvoje
Krajský úřad Jihomoravského kraje*

ENGLISH ABSTRACT

Local Action Groups in the Czech Republic: the Example of the Region of South Moravia, by Pavel Fišer

The article offers basic information on the conditions for the operation of Local Action Groups (LAG) and their brief history in the Czech Republic. Their relation to the Leader Community initiative is mentioned in more detail, appreciating their role in spatial development. Also, a list of the LAGs in the Region of South Moravia is presented, informing about their activities and the cooperation with the authorities of the Region.